

Gustav Le Bon in njegovi »Psihološki zakoni razvoja narodov«, 64. Kronika Mariborskega učiteljskega okraj. društva, 65. Šolstvo v Italiji, 66. Šolski odri, 67. Delovanje učiteljskih društev in potek zborovanj, 68. Šolstvo v obmejnih krajih, 69. O nervoznosti, 70. Uvod v narodno gospodarstvo, 71. Razvoj Anovške šole, 72. Uporabne naloge v računstvu na vseh stopnjah, 73. Vzgoja značaja, 74. Pirquetov sistem prehrane, 75. Moralno dobro in zlo, 76. Marija Monte Sori, 77. Svetovni mir in vzgoja, 78. Zgodovina Radeč, 79. Pouk risanja, 80. O čebelarstvu, 81. Teharski plemiči, 82. Zavarovanje učiteljstva za slučaj smrti in bolezni, 83. Kako se nam otežkočuje šolsko in izvenšolsko delovanje, 84. Ocenjevanje učiteljstva, 85. Želudac ideja vodilja, 86. Moderni učni načrt risanja v osnovni šoli, 87. Analiza človeških zmot, 88. Zmote s posebnim ozirom na evidenčno teorijo, 89. O naših močeh in vzgoji, 90. Učiteljsko pitanje.

Predavali so sledeči tovariši in tovarišice: 1. Levstikova, 2. Razinger, 3. Lenarčič, 4. Lajovic, 5. Kramar, 6. Hladnik, 7. Skala, 8. Hibernikova, 9. Lazar, 10. Sotler, 11. C. Petrovec, 12. Flere, 13. Mlačnik, 14. Košir, 15. Jakopc, 16. Engelmanova, 17. Humek, 18. Dominko, 19. Rožmanova, 20. Hergout, 21. dr. Vrečko (zdravnik), 22. Schaup, 23. Zdolškova, 24. Knaflič, 25. Kafol (okr. ekonom), 26. Schechel, 27. Poljančeva, 28. Roš, 29. Črnež, 30. Rogovič, 31. Porekar, 32. Štupčeva, 33. Poznejeva, 34. Baukart, 35. Čulka, 36. (živinozdravnik iz Ljutomer), 37. Debeljak, 38. Rojc, 39. Ažmanova, 40. Šegula, 41. Riglar, 42. Lukežič, 43. Kosi, 44. Šetina, 45. Ivanetič, 46. Šega, 47. Hude, 48. dr. Veber (univerz. prof.), 49. Grögl, 50. Šumer, 51. Lah (inž.), 52. Petrovič, 53. Visočnik, 54. Krajnik, 55. Epihova, 56. Košin, 57. Spreitz, 58. Godčeva, 59. Berce, 60. Bezljajeva, 61. Zotter, 62. Jurko, 63. Peternel, 64. Sollar, 65. Lešnik, 66. Tiran, 67. Vidic, 68. Martinc, 69. Jurančič, 70. Šterk, 71. Jančič, 72. Vadnal, 73. Gosak, 74. Fr. Škulj, 75. VI. Požar, 76. Stegovec, 77. Anzulovič, 78. Al. Novak, 79. Polšak, 80. Repič.

Statistična slika je sledeča: 33 društvenih učiteljskih enot je priredilo 94 različnih predavanj, pri katerih je nastopilo 80 predavateljev, od teh 75 izmed organiziranega članstva in 5 vzetih izven organizacije.*

Ker običajnih poročil o pokrajinski in državni skupščini nisem vstel med predavanja, je razvidno, da izmed 32 okrajnih učiteljskih društev 3 društva niso gojila predavanj, dvojce društev jih je gojilo po krožkih, vstel sem pa med učiteljske društvene enote tudi Društvo učitelj v Ljubljani in Mariboru, ker sem od obeh društev prejel tudi poročila za »Učit. Tov.«, dasi nista direktno včlanjeni.

Število predavanj je primeroma zelo nizko. Če računamo na 36 društvenih enot na leto najmanj 170 zborovanj, tedaj število predavanj (t. j. 94), ni doseglo

* Morda so kakšni podatki izpuščeni, ker nisem prejel poročil od društvenih poročevalcev in tudi ponovne kontrole po izpisovanju nisem utegnil napraviti. Op. pis.

nih pedagogov, bili bi danes že gotovo v tem oziru na drugem stališču, nego smo sedaj. Sicer vidimo v Foersterju, Nedvedu in Gerbiču muzikalne pedagoge, ki so tudi obračali svojo pozornost ljudskošolski pevski didaktiki, vendar so to posamezne prikazni, brez organske zveze z istodobnim šolstvom, kar leži tudi v dejstvu, da so bili z ljudskim šolstvom le v posrednem stiku. Torej tudi njih delovanje ni moglo roditi trajnega uspeha. Domača pedagoška zgodovina nas torej uči, da nam je treba predvsem stremeti po enotnem ustroju pevskega pouka, kakor smo ga našli že v drugih državah. Le na tej podlagi bomo napredovali. Edinstvenost pouka je torej naša reformna zahteva in se naj raztegne na vse šolske kategorije v območju cele države.

To vprašanje pa ostane sekundarnega pomena, dokler se mu ne ustvarijo primerni pogoji za uresničenje. In to je učni čas. Našemu predmetu je na osnovnih in meščanskih šolah odmerjena le ena tedenska učna ura. Druge države, katere smo navajali kot zgled, imajo v tem oziru uvedeni dve tedenski učni uri in to posebno na srednji in višji stopnji. Ustvariti moramo torej tudi pri nas predpo-

niti števila zborovanj in smo še daleč od našega cilja, da bi društvena zborovanja nadomestila redne počitniške socialno-izobraževalne tečaje. Število predavanj je torej treba pri društvih kvantitativno dvigniti!

Zal, da mi ni na razpolago število navzočih članov pri posameznih predavanjih, da bi s tem dobil sliko celotne in povprečne udeležbe pri predavanjih in gibanje mase. Vsekakor bodo društveni poročevalci morali v tekoči seziji omogočiti tudi ta pregled s tem: da bodo poročali, koliko je bilo udeležencev pri posameznih zborovanjih.

Število predavateljev se omejuje na 75 članov in 5 nečlanov, kar je vsekakor zelo majhno število pri 2500 članih organizacije. Mnogo jih je med člani, ki so ga položili v svoj študij. Oni le okoristijo sebe, ne da bi — več kot s svojo osebnostjo — skušali okoristiti z dobrimi znanja celoto. — In tudi nečlanov se ni kot predavateljev principijelno ogibati ter se jih je prav pridno posluževati, da čimvišje dvignemo, izpopolnimo in razširimo naš celokupni nvô. Z nečlani, predavatelji - strokovnjaki pridemo lahko do sistematike predavanj in do delovanja po vsaj delnem načrtu. Neobhodna potreba bo v tem oziru nekaka evidenca predavateljev in polj, ki jih obdelujejo. Predvsem pa je dvigniti število predavateljev tudi v lastnih vrstah.

Prihajam k najkočljivejši točki ocene lanskega delovanja, k pogledu predavanj v kvalitativnem oziru.

Že v začetku se iz gorenjih tem razvidi, da so društva gojila predavanja brez vsake sistematike, kar jim je ravno prišlo pod roko. V tem oziru bi si upal konstatirati, da nam manjka enotnega vodstva, ki bi usmerjalo tozadevno naše kulturno stremljenje in delovanje, ki bi izdelalo izobraževalen načrt ter bi angažiralo ljudi, ki bi ga sistematično izvajali v ciklusih po vseh društvih. V to svrhu se je tudi osnoval poseben kulturno-pedagoški odsek, ki naj bi vršil to nalogo v področju našega Pov. UJU.

Naslovi predavanj nam kažejo, da mnogo predavanj ni stalo vzporedno z višino časa. Ne zamerjamo praktične pedagogike, toda upal bi si trditi, da bomo na pravi poti, če posvetimo večjo pozornost in se odločimo bolj za gojitev splošnih socialno-izobraževalnih vprašanj ter uvažujemo tudi racionalno dviganje celote z ozirom na moderne smeri splošne izobrazbe, kakor tudi da damo razpravam teoretične pedagogike prednost pred praktično pedagogiko. S tem bomo napravili pri vzgoji naše celote korak naprej. Prepustimo razprave praktične pedagogike lokalnim in okrajnim učiteljskim konferencam in glejmo, da jih razširimo, pomnožimo in pospešimo tam. Tudi bi se skoro upal trditi, da smo se preveč zabavili samo v strokovna vprašanja ter preveč preziramo enotno orientacijo v splošnih javnih vprašanjih, kar nam ravno tlači našo socialno pozicijo navzdol in nam ne da onega uvaževanja, ki bi ga po svoji strokovni točnosti zaslužili.

Vsi, ki ste dobre volje, naj bi osredotočili svoje delovanje v kulturno-pe-

goje, ki so potrebni za uresničenje stremljenja po reformi pouka v umetniškem smislu. Vsa metodiška razmišljanja so dotle le problematiške vrednosti, ker gradimo na nezadostni podlagi. Pomislimo edino to: Pri modernem pevskem pouku naj se zraven sistematičnih vaj v razvijanju muzikalnega sluha še goji vaje v odgojo ritmiškega čuta, razen tega se naj negujejo vaje v jasni izgovorjavi in vokalizaciji, v dihanju, muzikalni diktat i. dr., in to vse v eni tedenski učni uri. Koliko časa pa preostane potem za pevanje pesni? Kdaj naj učitelj razreduje in določuje glasovni obseg učencev? Potreba uvedbe druge tedenske učne ure je torej utemeljena iz razlogov izboljšanja metodiškega postopanja pri našem predmetu. Podrejenega pomena je sedaj vprašanje, v kateri obliki se pridobi druga učna ura, ali kot obvezna ali pa kot neobvezna. Ako bi se tej zahtevi po povišanju števila obveznih tedenskih učnih ur postavljale nasproti nepremagljive ovire, potem bi bilo nasvetovati kompromisno pot z uvedbo neobvezne druge pevske učne ure. Učitelju, ki je v stanu vzbujati v učencih zanimanje za stvar, bodo služile tudi neobvezne učne ure v isti meri, kakor pa obvezne. V takih urah naj bi se

dagoškem odseku pov. UJU, ki ga predvideva nov poslovnik za odseke in naj se oprimejo idej o naši duhovni organizaciji, ki jih propagira »Popotnik«; okrajna učiteljska društva naj posvetijo v tekoči sezoni temu vprašanju več pozornosti; poročevalce o društvenih zborovanjih pa prosim, da točno poročajo o predavanjih »Učit. Tov.«, in sicer prav na kratko: ime predavatelja, društvo, dan predavanja, kraj in število navzočih (na posebnem listu, hkrati z dopisom o zborovanju) — zgolj v statistične svrhe. — k.

Vestnik meščanskih šol.

RAZSTAVA NA DEŠKI MEŠČANSKI ŠOLI V MARIBORU.

Koncem šolskega leta so nas vabili časopisi in razni lično izdelani letaki na razstavo risb, ženskih in deških ročnih del, ki so jih priredile razne šole. Pred vsem so s tem pokazale na kako visoki stopnji se nahajajo. Doprinesle so tudi dokaz, da se nahajajo na isti višini, ako ne celo višje, kakor nižje srednje šole in da se jih po krivici zapostavlja za njimi. Povsod se je videlo, kako spretno obvladajo učenci kakor tudi učenke svinčnik, barve, tuš, paste in dr. Po večini so bila razstavljena povsod le risarska in ženska ročna dela.

Nekaj posebnega, nenavadnega pa je bila razstava mariborske deške meščanske šole, zato je dobro, da se jo oriše tudi onim, ki sami niso imeli prilike si jo ogledati.

Razstava je bila prirejena v obsežni risalnici omenjene šole. Pred vhodom v dvorano je bilo na levi in desni steni pritrjenih v več manjših skupinah po 15 do 20 slik — to so normalni učni načrti za posamezne razrede. Že iz načrta samega si razvidel, kako sistematično se goji risanje na zavodu. Na prvi pogled se ti zdi, da je snovi za posamezne razrede malo, ko si pa natančneje pregledal, si videl, da so kvalitativne zahteve velike.

Ko sem vstopil v dvorano, sem obstal in obstrmel; nisem vedel, kaj naj bi začel. Pričnem pri risbah. Na stenah in mizah so bile lepo harmonično razvrščene risbe po posameznih razredih in skupinah. Videl si, kar si hotel: preproste liste, peresa, razno orodje, posode, sadje, ptice, živali, lepa tihožitja, slike iz narave, narodne kakor tudi moderne ornamente in celo nekaj portretov. Vse risbe so bile skrbno izdelane, in kar je glavno, okusno razvrščene, posebno se je to opazalo pri tihožitjih. Vsaka, še tako mala skupina, je predstavljala lepo zaokroženo celoto, in ne kakor se mnogokrat opazja, da so predmeti postavljeni drug poleg drugega po vrsti, ali pa so razmetani brez vsakega okusa. Večinoma vse risbe so delane z akvarelnimi barvami, deloma tudi s svinčnikom in tušem. Vse priznanje zaslužijo peroris IV. razreda. Edino kar bi bilo omeniti v celoti je, da so nekatere risbe premalo čiste. So nekateri učenci, ki radi delajo sence s sivo ali celo črno barvo, radi tega ne izgleda slika tako živo, kakor bi sicer. — Po risbah učencev se spozna učitelja in reči se mora, da delajo te vso čast g. ravnatelju Humku delajo tudi strok. učit. g. Poljanu in g. Lampetu.

Še boljše, kakor prve, je moral vsakdo občudovati geometrične risbe. Vrstile so se preproste ploskve, telesa vseh ob-

lik, celo načrti zemljišč in poslopij, vrhunc so pa dosegle nekatere konstrukcije iz opisne geometrije.

Ciril Hočevar.

(Dalje prihodnjik.)

—c Iz kroga meščanskošolskega učiteljstva. Začetkom in koncem šolskega leta prihajajo učenci osnovnih šol k izpitom v višje razrede meščanskih šol večinoma pomanjkljivo pripravljeni. Opozarjajo se oni, ki pripravljajo učence za označene izpite, naj se prej informirajo na dotičnih šolah za njih načrte in njih zahteve, ker se izpraševalci ne morejo ozirati na predelano snov različnih šol, iz katerih prihajajo učenci.

Trgovsko-obrtno in kmetijsko šolstvo.

—t Kmetijsko - nadaljevalni tečaj v Orlavasi. V Orlavasi v Savinjski dolini se je vršil v zadnjem šolskem letu že drugi kmetijsko-nadaljevalni tečaj. Vodil ga je nadučitelj Rado Mejo v šek. Tečaj se je pričel 15. decembra 1922 in je končal 8. aprila t. l. Šolsko leto je obsegalo 14 tednov oziroma 87 učnih ur. V I. in II. tečaju je bilo 18 učencev. Od teh jih je bilo 14 v starosti čez 16 let; ostali 4 pa v starosti od 14. do 16. leta. Tečajniki so pouk redno obiskovali, tako da ni bilo niti ene zamude. Učenci so z velikim zanimanjem sledili pouku v vseh predmetih. Učni in vzgojni smoter se je dosegel popolnoma. Praktični pouk je obsegal obisk raznih dobro in slabo urejenih hlevov, spoznavanje govejih pasem v okolici, obrezovanje in snaženje sadnega drevja pri treh posestnikih, saditev mladega in presajanje starejšega drevja, cepljenje na šolskem vrtu in pri posameznih kmetovalcih, merjenje okroglega, tesanega in žaganega lesa, ogled moderno urejene žage na vodno silo.

—t Gospodinjstvo - nadaljevalni tečaj v Št. Gotardu je trajal v zadnjem šolskem letu od 2. novembra 1922 do 6. marca t. l. skupaj 20 četrtkov. Vodila ga je učiteljica Marija Kovač, sedaj že drugo leto. Tečaja se je udeleževalo 10 deklet v starosti od 18. leta naprej. Vsak četrtek je bil celodnevni pouk od 7. jutraj do 17. popoldne, in sicer od 7. do 10. dopoldne in od 3. do 5. popoldne teoretični pouk v kuhinji in pri šivanju. Dekleta so prav vestno hodile v tečaj in se udeleževale pouka z vsem zanimanjem. Krajni šolski svet je dal na razpolago šolske prostore, drva, posodo in perilo. Potrebna živila so prinašala dekleta sama. Jeseni se odprli nov tečaj in so dekleta že priglašena.

—t Kmetijski pouk na ljudski šoli. Predstojeci poročili naj služita za zgled, kako se da na ljudski šoli izvajati kmetijski pouk, če je količkar prave volje in strokovne sposobnosti na strani učiteljstva. Tak pouk bi se dal danes izvajati že na mnogih šolah, če bi se merodajni činitelji zavzeli za dobro stvar. Naši mladini je treba stanovskega in strokovnega pouka!

R. —t Sadna razstava v Novem mestu. Ker je letos veliko lepega sadja na Dolenjskem, ki bi se lahko prav lepo v denar spravilo, priredi podružnica sadjarskega in vrtnarskega društva za Slove-nijo v Novem mestu v prostorih državne kmetijske šole na Grmu razstavo zim-skega sadja, ki se bode vršila v dneh 29. in 30. septembra ter 1. oktobra t. l. Raz-

ko je tudi utemeljena potreba reforme pevskega pouka na podlagi zgoraj navedenih zahtev.

Bližnja prihodnost bo torej pokazala, katero stališče bo zavzemala k rešitvi našega vprašanja učna zakonodaja. Ustavna zakonodaja je v tem oziru že začrtala svoje stališče v čl. 14. Glasi se: Znanost in umetnost sta svobodni in uživata zaščito in podporo države. V srednješolskem načrtu je ta smernica dobila že nekako konkretno obliko, nikakor pa ne — kakor smo videli — v ljudsko- in meščanskošolskem. Že iz državotvornih* interesov, kakor tudi radi zahteve po pospeševanju umetniške in moralne odgoje naše mladine, bi pač pričakovali tudi nekaj več modernizma. Vsa javnost mora konečno tudi biti zainteresirana na tem, da dvignemo kulturni in нравstveni nivo naroda. Kot predstavniki narodne muzikalne oziroma pevske umetnosti pa imajo tudi naše pevske organizacije dolžnost, zavzemati k našim vprašanjem svoje stališče.

* Smoter narodne šole je vendar po Radojevičevem načrtu med drugim tudi razvijanje nacionalne in državne zavesti.